

Od 1. septembra 2026 platí nový zákon č. 78/2026 Z. z. o osvedčovaní listín a podpisov na listinách. Po viac ako 20 rokoch nahradil zákon č. 599/2001 Z. z. a obce ani okresné úrady po novom neosvedčia niektoré dokumenty, ktoré doteraz bežne overovali. Nižšie nájdete **podrobné porovnanie pôvodnej a novej úpravy v kľúčových bodoch** a praktický návod, s čím na úrad ísť, aby vás neposlali späť.

Porovnanie: ako to bolo do 31. 8. 2026 a ako je to od 1. 9. 2026

Oblasť	Do 31. 8. 2026 – zákon č. 599/2001 Z. z.	Od 1. 9. 2026 – zákon č. 78/2026 Z. z.
Doklad totožnosti – občan SR	Občiansky preukaz, cestovný doklad, vojenský preukaz , námornícka knižka.	Len platný občiansky preukaz, cestovný doklad alebo námornícka knižka (§ 4 ods. 2). Vojenský preukaz sa vypustil.
Doklad totožnosti – cudzinec	Stačilo aj povolenie na pobyt pre cudzinca (pobyťová kartička).	Cudzinec sa preukazuje platným cestovným dokladom . Povolenie na pobyt už samo osebe nestačí.
Kedy sa totožnosť preukazuje	Starý § 4 ods. 3 upravoval doklad totožnosti výslovne pri osobe, ktorej sa osvedčoval podpis .	Podľa § 4 ods. 2 sa žiadateľ preukazuje platným dokladom totožnosti pri osvedčovaní podpisu aj pri osvedčovaní zhody listín .
Listiny na použitie v cudzine	Neosvedčovali sa.	Nadálej sa neosvedčujú (§ 7 písm. b) pri kópiách, § 10 písm. c) pri podpisoch). Pribudla jediná výnimka, a to len pri osvedčovaní pravosti podpisu: podpis na potvrdení o žití do Českej republiky. Pri osvedčovaní zhody kópie listiny takúto výnimku zákon neobsahuje.
Doklady totožnosti s fotografiou	Neosvedčovali sa občianske, vojenské a služobné preukazy „a obdobné doklady“ – teda pomerne vágne.	Výslovne sa neosvedčí občiansky preukaz, cestovný doklad, služobný preukaz, vojenská knižka a akýkoľvek iný doklad totožnosti s fotografiou .

Oblasť	Do 31. 8. 2026 – zákon č. 599/2001 Z. z.	Od 1. 9. 2026 – zákon č. 78/2026 Z. z.
Zdravotné doklady	Zákon ich neriešil, prax bola nejednotná – niektoré obce ich osvedčovali.	Zákaz priamo v zákone: preukaz poistenca, zdravotná dokumentácia, potvrdenia o zdravotnom stave.
Vodičský preukaz, zbrojný preukaz, technický preukaz, poľovný lístok	Zákon ich výslovne neuvádzal.	Neosvedčujú sa.
Cenné papiere	Zákon ich výslovne neuvádzal.	Neosvedčujú sa.
Kataster nehnuteľností	Neosvedčovali sa výpisy a odpisy zo súboru popisných a geodetických informácií katastra.	Neosvedčujú sa – doplnili sa aj pozemková kniha a železničná kniha.
Listiny s ochranným prvkom (vysvedčenia, diplomy, certifikáty)	Obce a okresné úrady ich bežne osvedčovali.	Podľa § 7 písm. j) sa neosvedčí kópia listiny, ktorá obsahuje ochranný prvok, ktorého funkcia sa vyhotovením kópie znehodnotí (vodoznak, hologram, reliéfna alebo suchá pečať). Zákon vysvedčenia ani diplomy nevylučuje ako druh listiny – rozhoduje konkrétny ochranný prvok na konkrétnej listine.
Kópia z kópie	Ani podľa starej úpravy nestačila obyčajná neosvedčená fotokópia: § 4 ods. 1 prikazoval porovnať kópiu s originálom listiny, jej osvedčeným odpisom alebo osvedčenou kópiou.	Rovnaká podmienka, formulovaná explicitnejšie – požiadavka originálu alebo úradne osvedčenej kópie je uvedená aj medzi dôvodmi nevykonania osvedčenia.

Oblasť	Do 31. 8. 2026 – zákon č. 599/2001 Z. z.	Od 1. 9. 2026 – zákon č. 78/2026 Z. z.
Cudzí jazyk	Neosvedčovali sa listiny v inom ako štátnom jazyku; výnimkou bola čeština .	Rovnako, pribudla však výnimka pre dvojjazyčné doklady o vzdelaní .
Podpis vytlačený, pečiatkou alebo naskenovaný	Zákon to výslovne neriešil.	Za vlastný podpis sa nepovažuje podpis predtlačený, vytlačený pečiatkou ani naskenovaný technológiou – neosvedčí sa .
Podpis na prázdnom liste alebo nevyplnenom tlačive	Zákon to výslovne neriešil (napriek tomu sa v praxi odmietalo).	Výslovný zákaz priamo v zákone.
Obchádzanie zákona a dobré mravy	Zákon takýto dôvod odmietnutia neobsahoval.	Osvedčenie sa nevykoná , ak odporuje zákonu, obchádza ho alebo sa prieči dobrým mravom.
Osoba, ktorá nemôže čítať alebo písať	Zákon ju vôbec neupravoval – prax sa líšila úrad od úradu.	Podpis sa osvedčí, ak bola s obsahom listiny oboznámená inou osobou, prístrojom alebo špeciálnou pomôckou a listinu vie vlastnoručne podpísať. Za vlastný podpis sa uznáva aj podpis inou časťou tela alebo pomocou protézy.
Osvedčovací doložka	Upozornenie, že sa neosvedčuje obsah listiny, bolo „len“ v texte zákona.	Veta, že „ týmto osvedčením sa neosvedčuje obsah, správnosť ani pravdivosť skutočností “, je povinnou súčasťou doložky pri osvedčovaní zhody listín (§ 6 ods. 1 písm. f)). Náležitosti doložky pri osvedčení podpisu (§ 9) takúto vetu nevyžadujú. Samotné pravidlo však podľa § 14 ods. 3 platí pri oboch druhoch osvedčenia.

Oblasť	Do 31. 8. 2026 – zákon č. 599/2001 Z. z.	Od 1. 9. 2026 – zákon č. 78/2026 Z. z.
		Doložka nesmie zasahovať do textu listiny – inak sa vyhotoví na samostatnom liste .
Viacstranová listina	Zviazanie zákon upravoval už predtým: podľa § 7 ods. 5 sa listy osvedčovanej kópie spojili šnúrou , ktorej konce sa prekryli nálepkou s úradnou pečiatkou.	Podľa § 14 ods. 7 sa listina zviaže trikolórnou šnúrou vo farbách štátnej vlajky , konce sa prelepia nálepkou a opatria úradnou pečiatkou. Novinkou je farba šnúry a to, že pravidlo platí aj pri listinách, na ktorých sa osvedčuje podpis , bez príplatku.
Osvedčenie mimo úradnej miestnosti	Len ak sa osoba zo zdravotných dôvodov nemohla dostaviť na úrad (a išlo o osvedčenie podpisu).	Podľa § 14 ods. 1 môže obec vykonať mimo úradnej miestnosti, v rámci svojej územnej pôsobnosti, osvedčenie pravosti podpisu – už to nie je viazané na zdravotný dôvod. Neplatí to pre osvedčovanie zhody kópií a zákon toto oprávnenie nedáva okresnému úradu .
Väzba a výkon trestu	Zákon to výslovne neupravoval.	Podľa § 14 ods. 2 možno v ústave na výkon väzby alebo výkon trestu odňatia slobody vykonať osvedčenie pravosti podpisu na listine – nie osvedčenie zhody kópie .
Osvedčovacie knihy	Jedna zviazaná osvedčovacia kniha na tlačivách Ministerstva vnútra SR.	Dve samostatné knihy – osobitne pre zhodu listín a osobitne pre pravosť podpisov, s podpisovými vzormi osvedčujúcich osôb a záznamom o poplatku. Staré knihy možno dobehnúť najneskôr do 31. 12. 2027 .

Oblasť	Do 31. 8. 2026 – zákon č. 599/2001 Z. z.	Od 1. 9. 2026 – zákon č. 78/2026 Z. z.
Kópiu vyhotoví úrad	Zákon to výslovne neupravoval.	Podľa § 4 ods. 4 môže obec alebo okresný úrad vyhotoviť kópiu listiny na náklady žiadateľa . Zákon č. 78/2026 Z. z. žiadnu vlastnú sadzbu neurčuje – cenu si úrad účtuje podľa svojich nákladov, prípadne podľa sadzobníka správnych poplatkov tam, kde sa naň vzťahuje.
Správny poplatok	2 € za osvedčenie každého podpisu, 2 € za každú aj začatú stranu kópie v štátnom jazyku (v cudzom jazyku viac).	Sadzby sa nemenia – zákon č. 78/2026 Z. z. sadzobník neotvára. Poplatok možno naďalej zvýšiť až o 100 % pri zvýšenej náročnosti, urýchlennom vybavení alebo úkone mimo úradnej miestnosti.

Čo to znamená v praxi

1. Kúpna zmluva – bez problému

Podpis na kúpnej zmluve obec osvedčí aj po 1. 9. 2026. Pozor len na dve veci: zmluva musí byť **vyplnená** (podpis na nevyplnenom tlačive je po novom výslovne zakázaný) a ak má viac listov, úrad ju **zviaže trikolórou**. Zmluvu preto neberte zopnutú tak, aby sa nedala prevliecť šnúrou.

2. Rodný list – spravidla áno, ak nie je daný niektorý z dôvodov podľa § 7

Rodný list nie je v § 7 vylúčený ako osobitná kategória listiny. Stále však musí spĺňať **všetky ostatné podmienky**: musí ísť o **originál alebo už úradne osvedčenú kópiu** (z obvyčajnej fotokópie ďalšiu osvedčenú kópiu neurobia) a kópia **nesmie byť určená na použitie v cudzine**.

3. Diplom a maturitné vysvedčenie – najčastejšie k notárovi

Toto je najcitelnejšia zmena. Presné pravidlo znie: **ak diplom, vysvedčenie alebo certifikát obsahuje ochranný prvok, ktorého funkcia sa vyhotovením kópie znehodnotí, obec ani okresný úrad jeho kópiu neosvedčí** (§ 7 písm. j)). Zákon teda nevylučuje diplomy a vysvedčenia ako druh listiny – rozhoduje konkrétny ochranný prvok. V praxi ide typicky o dokumenty s **vodoznakom, suchou alebo reliéfnou pečaťou či hologramom**, a tých je medzi diplomami a maturitnými vysvedčeniami väčšina. Riešením je **notár** (vidimácia podľa § 57 Notárskeho poriadku), prípadne **druhopic vydaný priamo školou**.

4. Cudzinci – pobytová kartička už nestačí

Podľa starého zákona sa cudzinec mohol preukázať povolením na pobyt. **Nový zákon túto možnosť vypustil** – cudzinec musí predložiť **platný cestovný doklad**. Nemusí ísť nutne o pas: v praxi úrady akceptujú aj **občiansky preukaz štátu pôvodu (ID kartu)**, ak má charakter cestovného dokladu.

Najčastejšie chyby, ktoré po 1. 9. 2026 vrátia ľudí z úradu naprázdno

- **Neplatný občiansky preukaz.** Nový zákon výslovne vyžaduje *platný* doklad – po expirácii vás odmietnu, aj keď vás na úrade poznajú. Doklad totožnosti po novom treba aj pri osvedčovaní kópie, nielen podpisu.
- **Doklad, ktorý sa už neuznáva.** Vojenský preukaz u občana, pobytová kartička u cudzinca.
- **Kópia z kópie.** Prineste originál alebo už osvedčenú kópiu.
- **Listina do cudziny.** Obec ani okresný úrad ju neosvedčí. Jedinou výnimkou je **podpis na potvrdení o žití do Českej republiky** – pri osvedčovaní *kópie* listiny určenej do cudziny žiadna výnimka neplatí. Podľa štátu určenia a druhu listiny môže byť ďalej potrebná **apostila alebo superlegalizácia**; pri viacerých verejných listinách používaných medzi štátmi EÚ (rodný, sobášny, úmrtný list, potvrdenie o žití) sa apostila podľa nariadenia (EÚ) 2016/1191 **nevyžaduje**.
- **Podpísaná prázdna strana alebo prázdne tlačivo.** Po novom jednoznačný dôvod na odmietnutie.
- **Predtlačený alebo naskenovaný podpis.** Podpísať sa treba priamo pred osvedčujúcou osobou, alebo podpis pred ňou uznať za vlastný.

Na čo osvedčenie stále nie je dôkazom

S týmto nedorozumením sa v praxi stretávame veľmi často. Osvedčenie podpisu **nepotvrďuje, že zmluva je platná, výhodná alebo že ste jej rozumeli**. Zákon to hovorí výslovne v § 14 ods. 3: pri osvedčovaní zhody listín aj pri osvedčovaní pravosti podpisu sa *neosvedčuje obsah, správnosť ani pravdivosť skutočností uvedených v listine*. Pri osvedčovaní zhody listín je táto veta navyše **povinnou súčasťou osvedčovacej doložky** (§ 6 ods. 1 písm. f)). Úradník nekontroluje, či zmluva nemá pascu. Ak podpisujete prevod nehnuteľnosti, pôžičku, darovanie alebo vyporiadanie, **zmluvu si dajte skontrolovať skôr, než pôjdete overovať podpis** – potom už býva neskoro.

Zhrnutie

- Od **1. 9. 2026** platí **zákon č. 78/2026 Z. z.**, ktorý nahradil zákon č. 599/2001 Z. z.
- Zoznam toho, čo úrad **neosvedčí**, sa rozšíril zo **6 dôvodov** na **11 pri listinách** a **8 pri podpisoch**.
- Najväčšia praktická zmena: **listiny s ochrannými prvkami**, ktoré sa kopírovaním znehodnotia (typicky vysvedčenia, diplomy, certifikáty), prechádzajú **na notárov**.
- Sprísnilo sa **preukazovanie totožnosti** – vypadol vojenský preukaz aj povolenie na pobyt pre cudzincov a doklad totožnosti sa po novom vyžaduje pri oboch druhoch osvedčenia.
- Pribudli aj **ústretové zmeny**: osvedčenie podpisu mimo úradnej miestnosti obcou bez potreby zdravotného dôvodu, osvedčenie podpisu v ústave na výkon väzby či trestu a jasné pravidlo pre ľudí, ktorí nemôžu čítať alebo písať.
- **Poplatky sa nemenia** – 2 € za podpis, 2 € za stranu kópie, s možnosťou zvýšenia až o 100 %.

Zdroje a odkazy na právne predpisy

- Zákon č. 78/2026 Z. z. o osvedčovaní listín a podpisov na listinách (účinný od 1. 9. 2026) – Slov-Lex: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2026/78/>

- Zákon č. 78/2026 Z. z. – úplné znenie: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2026-78>
- Zákon č. 78/2026 Z. z. – EPI: <https://www.epi.sk/zz/2026-78>
- Zrušený zákon č. 599/2001 Z. z. o osvedčovaní listín a podpisov na listinách okresnými úradmi a obcami: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-599>
- Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch (sadzobník – položka 2 a položka 3): <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1995/145/>
- Zákon č. 323/1992 Zb. Notársky poriadok (vidimácia notárom podľa § 57): <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/323/>
- Nariadenie (EÚ) 2016/1191 o zjednodušení obehu verejných listín v EÚ (kedy sa apostila nevyžaduje): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32016R1191>
- Praktické dopady zmien – Mesto Trenčín: <https://trencin.sk/aktuality/od-1-septembra-zmeny-v-osvedcovani-listin-a-podpisov/>